

Sy-li spěwał,
Pilmje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džětał
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Dašl daty,
Wotpočń ty.

Z njebyjes mana
Njeh ći khmar a
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

• Sserbske njeđželske łopjeno. •

Budyšin

28. augusta 1927

Baußen

Čiškč a nakład Šmolerjez knižicizščejeńje a knižarnje šap. družst. s wobm. ruł. w Budyšinje.
Wuhadza łóždu šobotu a plaći běrtěńje 78 šlotych pjenjełtow.

11. njeđžela po šwj. Trojizy.

Šap. štutki 10, 25—33.

Podawš, wažny ša roswić přěnjeje křesćizjanskeje žytknje, šo nam w tutnyh šłowach powěda. Pětr, Knjesown japoshtoł, šo we widženju powuczi, šo ewangelijej šo nimaju žane mješy štajicž, ale šo je šo wšěm ludžom š nim šbožo doštało.

Dolhi čzaž běšhe Pětr pšehbnwał w Šoppje pola wěšeho Šhimana, kiž běšhe garbač, šo by tam se žohnowanjom ša Bože kralestwo štkował. Njenadžizy šo š tutoho džěla wotwoła na žyle druhi pucž, po kotrymž wón po prawym njebě hicž čhžł. Šejtman Cornelius, pobožny a bohobojašny pohan, kotryž mějeshe šwojim romškim wojakam roškasowacž, kiž w Cesareji šwojemu křěžorej šlužachu, pšehprošy jeho k šebi, pšchetož Pětr mějeshe jemu, kaž běšhe Corneliušej we widženju pšhes jandžela šo šlubilo, pucž k šbožnosći pošasacž.

Tež Pětra běšhe Knjes we widženju na to pšehhotował. Šsam wot šebje šo Pětr njeby pohaney podał, ale dokelž jemu Knjes to porucžeshe, wón tam džěšhe. A to běšhe ša Pětra šapocžatk ša wjele wobšěrnishe štkowanje w Božim kraleštwje. Nětko je jemu wěšte: Bóh na paršchonu njehlada, Bóh šo njeprascha, š kotreho luda šhto k njemu pšichhadža, ale wón hlada na šprawnosć wutrobny. Štari Grekojo wšědruhe ludy mjenowachu barbarishe; žid mějeshe jenož žida ša šwojeho bližšeho: tak pola pohanow kaž pola židow; we šwojej hordosći měnja: my šmy dobri, tamni pak maju šo šazpěčž. Tomu napschecžiwšo křesćizjansstwo: Bóh čže, šo by wšitkim ludžom pomhane bylo. Tak šo našy Šbožnik horje bjerje po šamariskej žonskej, po šejtmanje w Kapernaumje,

tak wón pšichasuje: Džicže po wšěm šwěcže a wucžče wšitkich ludži. A to nam pošasuje tež našy tekst, kaš šo tuto pšnacže tež do Pětroweje wutrobny dobudže. Kaš njeměli šo tež my štajnje Bohu džakowacž, šo je šo w Křyštuzu tež nad nami šmilil! Kaš njeměli k tomu šobu pomhacž, šo byšhtej šo do pohanškeje nozy se wšhej jeje njewěru a pšchiwěru donježlej šwětko našheje wěry do Boha njebyššeho Wótza a duch křesćizjanskeje bratrowskeje lubošče!

Ššto pak móžemy ša šwoje žiwjenje a šadžerjenje druhim napschecžiwšo tu wot Pětra nawuknyčž? Dwojake to je: 1. p o n i ž n o s ć ž najpředny, dokelž wón šo šam špšnaje a tohodla druhich nješazpila a potom 2. š w ě r a, kotraž wšchu šebicžnosć pšchewinje a šwoju pšchizkušnosć dopjelnja.

1. Šhtož je šo šam prawje špšnal, tón je ponižny. Přjedny je pola Pětra to hinał bylo, ale jako běšhe wón šwojeho Knjesa šapřěł a na to jeho mišchtr na njeho pohladał, tehdy běšhe wón šwoju hordosć šhubil; a tak jadriwje drje, ale tola w šajkej miłosći běšhe wón na šwjatkownym šwjedženju w templu porěčzał, šo měřjo na šarisejškich a pišmawučženych, tón šamžny Pětr, kiž běšhe Malchuskej wucho wotrubnył, jako běšhe na njeho šo roshněwał.

Šako Pětr do Corneliuškoweho domu šastupi, padže tón jemu k nohomaj a modleshe šo k njemu. Pětr pak tomu wobarashe; wón, hacžrunjež Knjesown japoshtoł, jeho pošběhny a džěšhe: „Štawaj, pšchetož ja šym tež čłowjek!“ Wón šo dopomni šłowa šwojeho Šbožnika: „Šhtož šo šam pomjšuje, tón budže poniženy.“

Škelto čłowjekow pak, kiž šo hordža, hdyž je šo jim něšhto poradžilo, a w nješbožu šu nješwěrnj! Š romškim

Khěžoram ku ho dyrbjeli kaž k bohám modlicž, — a kelko ludži je drje tohodla ho moriko, dokelž běchu ho sarjekli — kaž kšheščizienjo — khěžorej woprowacž. A dženša, kaž husto ho sabudže: jedyn je wašč miščtr, Khrystuž; jemu dajmy cžesč, niz pak cžlowjetej! Ale šhto husto ludžo kami do ho dzerža! Tam ma knano něšto něšto wjazy hacž jeho kušod — a s hordosčzu hlada wón na njeho. So bychu žebi wšhitzy tola to jene prajicž chžyli: My žmy cžlowjetojo je žlabosčzemi a hrěchami, kaž njednrbjeli bycz ponižni; pšhed Bohom žmy wšhitzy dožnizy, a wšhitzy wotwižujemy jenož wot Božeje hnady! Tohodla wón našch Šbóžnik, ma rošč tež we našč, my pak mamy wotebjeracž. Jesuž ho njeje hańbowal, s hrěšnikami a žlonikami sa blidom žedžecž, kaž chžyli my ho hordičž? Gladajmy, so bychmy šhubjeni njebyli! Jenož Boža hnada w Khrystužu našč wukhowa!

Tajke žamopósnacže a tajka ponižnosč stej Pětrej šmóžnik, žwojich žobucžlowjetow prawje měricž. Wón je swólniwy, ho dacž powucžicž a wjesč wot žwojeho Boha. Wot małosčze žem běšche jemu saščezpene: my židojo žmy wušwoleni Boži a tohodla my s druhimi njemóžemy ničžo čžinicž měcz. Ale hižo je erta žwojeho Šbóžnika běšche wón žlyšchal, kaž běšche ho hejtman s Kapernauma jako dobry pšchiklad žwěrneje wěry wušběhnył, a to njeběšche žadyn žid, a kaž běšche žmilny samaritiski ho wukhowalil pornjo měšnikkej a levitej! Tak běšche Jesuž žyly hinał měrik, dnyli ho to móžesche pola Židow a po židowskich sažadach štacž.

Tak tež Pětr tu nětko špósnaje, so ho škóncžnje s žyła njemóže wo cžlowjeste měnjenje jednacž, ale so je Bóh, kiž ma roščudžicž, šhto ho jemu špodoaba a šhto niz. A hdyž wón woi hejtmana Corneliuža žlyšchi, šhto ho štało běšche, a kaž běšche Bóh ho nad nim žmilil, praji wón tuto rjane a wulzy wažne žłowo: Nětk šhonju ja woprawdže, so Bóh na parščonu njehlada; ale we wšchém ludu, šhtož ho jeho boji a prawje čžini, tón ho jemu lubi.

Kaž Pětr ho tu škóncžnje wšcheho žwojeho žudženja wostaji a wšcho Bohu porucžuje, tak dyrbjeli tež my wjele bóle na Boha hladacž a po Božich sažadach měricž wuknyč. Kaž husto žlyšchimy toho abo drugeho prajicž: Šhto budža k tomu ludžo prajicž. Tola njemohlo to kóždemu wšcho jene bycz, jenož so wón wě, so Bóh ničžo napšhecžiwu nima. Bože myžle ku te prawe, niz cžlowjecže.

Tež hladamy pšchewjele na to, šhtož pšhed woczomaj je. Bóh hlada na wutrobu. Po tym nimamy cžlowjeka žudžicž, kajke žu jeho hospodariške wobštejnosčze, šhto wón wobžedži, šhto ludžo wo nim praja, kajke powoľanje wón ma, ale po tym, šhto wón po žwojim šmyžlenju je, kaž ho jako kšheščizian sadžeržuje. Šhtož ho Boha boji a prawje čžini, tón ho Bohu lubi — to je najwažnišche a to budž tež nam hłowna wěž! —

Hdyž pak nawuknjemy Božu wolu, hdyž šhonimy, šhto ho Bohu lubi? — Biblija je nam najšpěšchi wučer w tym nastupanju; jenož so bychmy chžyli wuknyč s njeje. Šmilna žotra, kotraž w Chinje na mižioniskim polu žobu škutkuje, powěda wo póhanje, kiž je ho kšheščizianskej wěry pšchijamnył je žwojej žwojbu. Něšto čžaža po žwojej kšheščizienzy wón wožlepi. Jeho prjedawšchi póhanizy towaršchojo jemu porokowachu, so je to na tym wina, so je žwoju póhanstu wěru wopušchčil. Tola wo to ho wón nještarašche. Jemu je jenož toho žel, a tohodla plaka wón, so nětko njemóže wjazy we žwojej bibliji čžitacž; a wutrobnje ho wježeli, so jemu jeho žyn s njeje čžita kóžde ranje jedyn staw a kóždy wječor dwaj stawaj. — Hdyž mamy pola našč tajkich, kotrymž je žel,

hdyž njemóža we žwojej bibliji čžitacž? Wuknyč s njeje, a budžemy ho Bohu špodoabacž a wšchitim derje šmyžlenym ludžom, budžemy špósnacž to jene, šhtož nušne je, a budžemy ponižni.

2. Hdyž bě to jene, šhtož wot Pětra wuknjemy s našcheho teksta, ponižnosč, kotraž ho w tym pokasuje, so cžlowjek druhich nješazpěwa, hladajmy nětko dale na jeho žwěru, kotraž žebicžnosč pšchewinyšchi žwoju pšchiklušchnosč dopjelnja.

Ničžo ho pak wjazy na šastojnikach njepnta, hacž jenož, so žwěrní budža namaľani; po tutym žłowje žwojeho Šbóžnika čžini Pětr. Jako wón wot Corneliužownych póžłow šhoni, wo čžo ho jedna, špósnaje wón w tym Božu wolu, a nětk ho dołho njekomdži, ale dže s nimi žobu. Lohko to sa njeho wěšče njeběšche, wono běšche wjele bóle žyly pšhecžiwu jeho šacžucžzu, pšhecžiwu tomu, šhtož běšche wón wuknył, tola wón to pšchewinje; Božu wolu a s tym žwoju pšchiklušchnosč žwěru dopjelnicž, to je jemu najwažnišche.

Pšchewin žo žam, to je ta kaš, kotraž ho nam tu porucžuje; a to placzi sa našche šemiske powoľanje. Šwěra je nušna, ta pšchewinej wšcho. Kaž husto ho nam to abo druge we našchim powoľanju nješpodoaba, hdyž ho nam našche nadžije njedopjelnja a našche džělo husto prawje njeporadži, tola tu reka: žwěru dopjelnj žwoju pšchiklušchnosč. Šhtož pak po tymi čžini, šhoni, so ho jemu wježele k džělu tež tam nješhubi, hdyž ho s njedžatom placzi, šhtož je ho w lubosčzi čžiniko.

Pšchewin žo žam, to placzi tež sa našche powoľanje, kotrež mamy my kóždy jako kšheščizienjo. Budž žwěrnny hacž do žmjercže! Kaž někotry ho wo tute žwoje powoľanje s žyła nještara; wón hlada jenož na žwoje derjehicže, wón drje ho žmili tež tu a tam, hdyž je nuša wulka, ale so mohł Bóh žebi něšto žadacž, šhtož móže žnadž pšhecžiwu našchemu šwonkownemu šepšchemu bycz, to wón dozyla žlyšhecž njecha. A tola pšchi tym wostanje: niz kaž ja chžu, ale kaž ty chžesč! Tak doštanje našche žiwjenje žyly nowe šaměry, tak ho došonja sa žwoje wěczne powoľanje. Kaž nušne je w tym nastupanju, so ho kami pšchewinjemy. Lohko je ho wježelicž s tymi, kiž ho wježela, ale Jesuž praji tež: plakajče s tymi, kiž placžaja. Lohko je Bohu žlyžicž w šbožu, wěricž, ho modlicž, hdyž ho nam derje dže, hacžrunjež tak někotry sabudže, Bohu ho sa to džakowacž, ale cžežlo je, w štych dnjach ho pokorjecž pod Božu wolu a prajicž: šhtož čžini Bóh wšcho dobre je.

Lohko je, tyč lubowacž, kiž našč lubuja, ale Jesuž chže, so bychmy tež žwojich njepšhecželow lubowali — so bychmy dobrotu tež tym wopokajali, kiž našč hidža. Komu budže to móžno? Tomu, kiž ho žam pšchewinje, kotremuž je Bóh wšchitko we wšchém. Najčžežšche bėdženje je, žam pšhecžiwu žebi ho bėdžicž, ale najkražnišche dobnycže je dobnyl, šhtož je ho žam pšchewinyl! —

Šmilna žotra, wot kotrejež ho prjedny praješche, powěda, so je w čžažu cžežleje hłodowoje nušy chžyła džěcz, sa kotrež je ho mēla štaracž, dokelž běchu žyrotki abo žhore atd., pruhowacž, hacž drje w jich maľnych wutrobach tež kšheščizianska lubosč je. Šsotra namaľa wonkach hólza, kotryž je nimale šawutlenn. Běšche žebi něšto rajka naprožnył, ale škóncžnje běšche tak daloko, so ničžo njemóžesč wjazy k žebi bracz a wulku prózu je žotra mēla, prjedny hacž běšche ho šažo trochu šežynil. Prjedny pak hacž běšche jeho do domu wšala, je žwojim džěczom prajila, šhto mēla čžinicž, wonkach leži hólz, kiž budže dyrjecž bórsny hłodu wumrjecž. Runjež běšche nuša wšchudžom jara wulka, — a tež džěczom móžesche ho jenož jara maľo k žedži dawacž —, tola wšchitke džěcz, jenož hólžnje žotru prošchachu, so chžyła hólza k nim nuts wšacz, rad chžyli wšchit-

zy něšto mjenje jěcž, so hólz njeby wumrjecž trjebał. Sčto móže so tež wot tutych džěcži wutnyčž?

Lubošč budž móznicha dnžli řebicžnosć; budžmy prawje řwěrní w lubošći, a hdžěž stej lubošć a řwěra, tam Bóh řebi twari řwoje kralestwo, njech je pola nař, njech je w póhanřkim kraju. Hdžž řmy w lubošći žiwi, njebudžmy w hordošći nikoho řazpiwacž, ale budžmy řwěru to řwoje cžinicž, so by Bóža hnada wořtała pola nař a řo tež donjeřła tam, hdžěž ju hiřcže řpóřnali njeřbu. Hamjeń. S. w P.

Sřwěrní hacž do řmjerce.

(Pofracžowanje.)

Tola tam njewořtaji jemu řwědomje žaneho pokoja. Bě pořny njeměra, dokeřž bě řo ewangelřkej wucžbje wotrijeł a džěřche tohodla 1525 do Wittenberga, so by tam dale řtudował a řo wobhonjał, wořebje so by řebi wot Luthera dał pomhacž duzy po pucžu ř wěrnosći. Dořtawřhi powěřcž, so je jemu nan na řmjerč řřhorił, řhwatařche w januarje 1527 do domiřny. Dwě hodžinje po jeho domojwórcženju wumřě nan. Něř řřhori tež Leonhard řam a ležěřche ř njedžel. řarař w Raab mějeřche tał cžaka dořcž, jeho řřchebnył biřkopej wořjewicž. Řhoreho řřhimnychu jeho řakarjo Pařawřřkeho biřkopa a cžičnychu jeho w Pařawje w hrodže do džěry, „w kotreřž řě myřhi a řmierdžerja dořcž“. Katoliřny řřcheřřnyřchowachu jeho a cžinjachu wořpny, so bychu jeho řa wórcženje do katoliřkeje zyrřwe dobnli. A duřcha řudniřtwa, kotraž mějeřche w nim řudžicž, bě tamny nam ř Lipřka derje řnaty dr. Ča. A tutón žadařche řebi jeho řrej. Tola tón řrócž njeda řo Kařřer řatrařřicž, ale wořta řřchi řwojim wuřnacžu ř ewangelřkej wucžbje a wupraji, „so wěri, so Němřřta njeje ewangilum hiřcže řenje měła a řřnyřala“.

So jeho řařudžichu, to bě wucžinjena wěž. Tohodla tež ničžo njepomhāřche, so řařřki řurwjerč řa njeho prořřeřche. 11. julija 1527 bu wo nim wuřudžene; do toho bě řo ř wulkej wjeřekošću řam řřched řudnikami řakitował. Bu ř řmjerčži řařudženy, dokeřž njebě řo řpóřnatej wěrnosći ewangeliona wotrijeł, ale řřchi njeř wořtał, mjes druřim tež wuprajiřřhi: „Wěru a dobre řřutki, woboje dnřbiřř tał jene wot drugeho džělicž kaž njebo a řemju, kaž jandželow a cžerta; ničžo njewuwiřuj řebi wot Boha je řřutkami. Řhřřřtuřkej řamemu dař cžěřcž!“ To wěřo bě njeřnjekřliwe řa jeneho dra. Ča ř Lipřcžanřřeje diřputažije.

Hacž do 13. julija wořta w Pařawje jatny. Potom do wjedžechu jeho, ř řjecžāřami na řonja řputaneho, do řřāřdinga ře krajnemu řudnikkej, kotryž nřjeřche wot wóřwodny řřhiřāřnju, „řo dnřbi řnjeřa Leonharda bjeře wřřcheho řudženja a prawa ř wohnjom řařudžicž!“

16. auguřta 1527 řo tuta řřhiřāřnja wuwjedže. Wjeřekošć ř ewangelřkej wěre, kotraž bě jeho w jatbje řřniřla, jeho tež něř njewopuřcžě. Tuta wjeřekošć bě jemu w dořřim tyřřnyřm jařtwe, ř kotryřž čžnychu jeho řřludžicž, na řřchečžela piřacž dała: „Hnada a měř wot Boha nařřcheho Wóřza a wot toho Anjeřa řeřom Řhřřřta! Wjeřelcže řo řo mnu, mój najřlubiřhi bratiřje w Řhřřřřtuřku, řo je wěcžny, wřřehomóřny Bóh, Wóřž řmilnořcže a Bóh wřřcheho trořřta, mje řwojeho njedorořjneho wotrocžka a wulkeho hřěřřniřka řa hódneho měł toho řbóžneho powořanja, řo mam řřched řřny řwětom jeho řwjaře, řłódke, pořohnowane mjeno wuřnawacž. Řhwaleny budž wón do wěcžnořcže. řamjeń.“

Tola my nočžemy jeho, toho jateho tam w cžěmnyřm jařtwe řa řwjařeho prařicž, kotryž by był we wřřčem dořpořny. Ně, w cžaku tutoho cžěřřkeho jařtwa je řo jeho duřcha, ko-

traž bě ř řpóřnacžu wěrnosće řřhiřāřla, řřchezo řařo a řařo bēdžicž měła ř cžěřom, kotreřž řo bojeřche řřched řcžěřhwkami tařřkeho wuřnacžā. Tola řřchezo řařo je řo wón řřrabał we wěřjāřej modlitwje a je tež we řwojich liřřach řřchecželow prořřnył, řo bychu řa njeho dobroprořřehenje cžinili. A tał tež řřnyřny džěř 16. auguřta njemóřeřche ničžo w jeho řwěre řřcheměnicž. (Přhiřhodnje dale.)

Hrodžiččzanřřa wořada.

Hrodžiččžo, ta zyrřwiniřka wjeř, je wubjernje řjenje na wnyřokim řhřibjecže ležana, kotryž řo wot Lubija řřches Řetliř, Řořacžiz, Wóřpork, Wichowny a Řortniřu hacž do Břěřez cžehnje. A ř tutoho pownyřchenja wuřbēhnje řo Hrodžiččzanřřa zyrřkej je řwojej hoberřkej wěžu. Wono wěřcže njeje zyle bjes prawa, hdžž je řo Wartburg mjenowała. To je lubořny a wulkotny napohlad wot Rodež abo tež wot hóřřow pola Droždžija řem. Ř wjecžoru hładařř do dořa dele na Řjedhorń ř jeho hatami, na Worzyn, Droždžij, Bělu řoru, řřanežny a Řakořdy a ř ranju a ř pořnořny na pruřřku řornju Lužizu ř řjanyřmi wjeřřami, polami a leřřami. ře wořeběj řohnowařna krařina. Wořadni řo ř ratařřřwom žiwja; jenož jenotłiwi do řabriki do Wulkeje Dubrawny jeřdža a tež do Subornicžki. řežownosće řu ř wjeřřcheho džěla we wulkich řncžěřřubřach řjednocžene. Tařřke řncžěřřubřa řu w Hrodžiččžu, we Wichowach, w Řjedhorńju, we Worzynje, w Bělej řorje, w Droždžiju, w Řakořdach a řřanežach. Ř tutym wóřřom wřřam řřhiřāřdu hiřcže řři, hdžěž žane řncžěřřubřa njeřbu, mjenuřžny Řortniřa, Břěřezny a Wujeřř. Tam řu wjeřřchi burja a řiwnořcžerjo. Tute řednacže wřřny řu řjednocžene do jeneje, Hrodžiččzanřřkeje wořadny. To je jena ř tyřch wořadow, w kotreřž řo žana induřřtria njenamařa. řenož we Wichowach je řabrika natwarjena, w kotreřž je řomorniř Werner ř řeyniř na Wichowach w cžěřřkim cžaku marmeladu džěkał. Wle něřřko hižo dořřho prořřdna řteji. Řožny ma to, řřčtož ř řežiwjenju trjeba. řež ratařřžny džělacžerjo, řořřiz wěřcže wjele hotownych pjenjes njedorořtanu, maja tola řwój deputat, a tał řo najwjeřřcha nuřa wot niř wotwobrocži. ř toho řcžěhuje pokojna myřři; pola nař je tola wjele hinał, to řěka wjele leřřje hacž w krařinach, hdžěž induřřtria řnježi. A ta řpokojnořcž řo tež w zyrřwiniřkim řiwjenju pořāřuje. Wopny Bóžich wotřāřanjow a Bóžich řřlžřbow je wjele leřřchi dnžli w řřchemnyřřlownyřch wořadach.

Hrodžiččzanřřa zyrřkej je drje jena ř tyřch najřjenřřich w zylej řerbřkej Lužizy. Bu ř lečže 1902 nowa natwarjena. řo dořřich wuradžowanjach je řo zyrřwiniřke řřchedřteřicžěřřřřwo rořřudžiko, měřřto řareje mořřeje nowu zyrřkej natwaricž. Wěža řo řřchi tym wobřřhowa. 2. hapřleje 1902 řapocžachu řřaru zyrřkej řorřacž, a hižo 9. dež. 1902 móřeřche řo nowa zyrřkej pořřwjecžicž. Řacžič je towarřřřwo řa zyrřwiniřke wuměřřřwo pođalo, twarřřke wjedniřřwo mějeřche twarřřki rada Quentín w řirnje. Zyrřkej ma wjařny hacž 800 řřdřlow, parne řepjenje a elektriřřku řwěžu. Wotřāřny řum, hłowne řhóđby a řapala řu ř linoleumom pořřadžene. Wotřāřny wobras pořāřuje Řhřřřřtuřka na řřhiřžu wot molerja Řempra-Dřeždžāřřkeho, wotřāřnej wofni řeřuřřowny narod a wulecže řwjařeho duřcha wot W. řřanki-Naumburgřřkeho. řene je řncžěřřubřlowny nařjeńř Günther-Hrodžiččzanřřki, to druge řncžěřřubřlowny nařjeńř Žičhwa-Worzynřřki daril. Wořebje hnujāřny je napiř we wulkim kole, kotryž hłowny a wotřāřny řum zyrřwe džěli. Čžěřcž budž Bohu we wnyřřokosći w řerbřkej a němřřkej řěcži. Tuto napiřřmo tařřřez zyrřkej wobřřnježi. Zyrřkej ma jenož dwě řubji, po řožnyřm řoku jenu. řubji, kotraž je řapali řřhiřwobrocžena, je řłěřka řřhiřřwarjena, zyle jednora kaž zyle zyrřkej

a tola runje tohodla čim rjenšha. Byrgle šu s leta 1878. Zyrkej ma dwaj woltarneje hwěcnišaj se skoteje bronzy a s tym napišmom: Katharina Margaretha Demritzin geborne Gersdorffin und Leuther von Demritz haben zum stets währenden Gedächtnis gegenwärtige Leuchter in diese Grö-ditzische Kirche verehret anno 1660, tohorunja šajimawu znowu šhčzenišku šaklu s leta 1766 s pšhedštajenjom Jesuško-weje šhčzenizy.

Wěža je 40 metrow wyšoka a bu wjazy krócz wot blyška trjehena. 25. junija leta 1730, na 200lětnym jubileju Augsburgskoho wěrumušnacza, wječor w 9. hodzinje bu wšhšhči džěl wěže dozyla rostiščestany a hakle 1735 jažo nowy natarjony. A tak je šo to hišhčje hušhčijho štało. Wošebje šrudžaze bě, šo na druhim jutrownym šwjedzenju, 13. haprl. leta 1846 w Božej šlužbje popołdnju 1/43 hodzin blyšk do zyrkwe šajědže a šhšoh wošadnyh mori. To drey šobu na tym ležeshe, šo bě blyškomód wopaf pšhiprawjony. Wón džěšhe tehdy po zyrkwinej tšěšhe dale, město toho, šo by runje do šemje šhol.

Esreni šwón bu 1720, wulki a mały pak 1798 w Drježdžanach pšhelaty. Wšhě tš buchu wot Grubla w Małym Wjellowje 1826 pšhelate. Wulki šwón wažeshe 17 zentn. a 24 puntow, šřeni 9 zentn. a 2 puntaj a mały 4 zentn. a 76 puntow. W lěcže 1901 bu šwonješka naprawa pšhi wulkim šwonje wot C. A. Bierlinga w Drježdžanach po najnowišhim šystemje pšcheměnjena. Tute jara rjenje klinežaze a drohotne šwony buchu tež wopor šandženeje wójny. Jenož tón mały šmędžijšhe wošada wobšhowacz. Wošom lět dołho je wošada bjes połneho šwonjenja była. Šospodařške položenje bě a je tež pola naž kaž wšhchudžom druhdže czežke, a tak je hačž do leta 1926 trafo, prjedy hačž našha wošada tš nowe šwony došta. Wone šu wot Franza Schillinga a šynow w Apoldže. Wulki 27 zentnarjow a 32 puntow waži a ma napišmo: Čzešč budž Bohu we wyšokosczi; šřeni 12 zentn. a 76 puntow waži a ma napišmo: Měr na šemi; mały 7 zentn. a 58 puntow waži a ma napišmo: A čłowjekam dobre špodobanje. Wulki šwón ma šynk es, šřeni g a mały šynk b. Nowe šwony buchu 17. měrza mjenowaneho leta požwjecžene a šwonjachu přeni ras k wulkemu šwjedzenjej šnutškwoneho mižionštwa 9. meje 1927. Tež kollatoraj zyrkwe, hrabja Solms a še Kraus woprowašhtaj ša tón dobrny škutk; wonaj šřeni šwón darišhtaj a šebi s tym pomnik we wošadže štajišhtaj, kaž je to tež na darjenym šřenim šwonje napišane.

(Pšhichodnje šonž.)

Wšhelle s blyška a s dalofa.

— **Katolšy Sserbjo we wojowanju ša šwoje prawa.** Sserbja šu po prawom pšhezo we wojowanju ša šwoje prawa. Ale něšhto wošebite tuta wěž je, wo kotrejž móžesč we „Sserbskich Nowinach“, na pšhiklad čzo. 195, a w němškich nowinach dróbnišheho čžitacz. Biskop dr. Schreiber je nje-dželu 14. augusta s kłětkow Budyškeju zyrwjow wošjewicz dač, šo šo Budyšhin a wokolina, kotrejž hačž šem s Pětrowej zyrkwju a s zyrkwju „Našheje lubeje Knjenje“ jenu wošadu tworijšhtej, džělitej do dweju wošadow, a to tak, šo katolškojo šnutškwach štareho města tworja wošadu zyrkwe šwjateho Pětra a katolškojo šwonka štarhč wěžow a na wšach wošadu zyrkwe „Našheje lubeje Knjenje“. Ša šararja tuteje bu poštajeny němški duchowny, ša šararja štamneje šerbski duchowny. Sserbjo wošady „Našheje lubeje Knjenje“, a tuta wošada hromadži wošebje Sserbow, šhubja tak šwojeho šerbskeho šararja a s tym ras šerbskeje wošady a šaczuwaja

to duchowne šhšodowanje, kotrejž s tuteho noweho poštajenja dyrbi a budže wukhadžecz. Dotalny porjad pšhi tutej zyrkwi a wošebitošče, kažkež šu, žadaja šebi, šo by šarar tuteje zyrkwe był Sserb abo tola šerbskeje rěcže móžny. Dalšhich pšhichžinow mjenowacz njeje trjeba, tute šu we wulkim a zyrkym tešame, kotrejž pola naž ewangelškich ša to rěcža, šo ma Sserbam šlužicz šerbskeje rěcže móžny duchowny; wo tym je šo hušto tu a druhdže pižako, tak šo to Sserbam — a Němžam dyrbjało šnate došč bycz. Katolšy Sserbja njeišu mjelčželi. Šnydom po tamnym nastrojazyš podžiwnyš wošjewjenju, kotrehož wobšah bě hižo nje-džele prjedy poštajeny a hotowy, čžitachmy šerbske a němške wošjewjenja we nowinach a nimo toho pšheproščenje na protestowazu šhromadžišnu, kotraž je šo šandženu nje-dželu, 21. augusta, we Sserbskim Domje džeržala. Jara wjele Sserbow bě šo šesššo. To šwědcži wo tym, šo katolškim Sserbam je droha wěž woboje: wěra a macžeršhčžina. A dorašne a roškadne šłowa šu šo rěcžale. Wušhštk tuteje šhromadžišnyš bě rešoluzija na biskopa a wutworjenje jednazeho wubjerka a ta wěštošč, šo katolšy Sserbjo šteja ša šwoje namreše šwjate prawa. Šnapšhčžiwjenja a porjedženki, kotrejž bě biskop nje-dželu dopołdnja s kłětki wošjewicz dač, nje-běchu mohle na tym ničžo pšcheměnicž. — Ša katolškich Sserbow je položenje s tym wobčežne, šo katolška wošada tu šama šwojeho duchowneho njewoli, ale šo bywa jej duchowny daty. Ewangelške wošady maja tu šwoje wošebne prawa, tež tehdy maja šwoje wěšte prawa hišhčje, hdyž ma krajny konsistorium šarške městno wobšadžicz. Nawopak maja w tu šhwilu katolšy Sserbjo to lěpšhe pšhed nami, šo maja telko šerbskich duchownych, šo móža wšhě šerbske katolške šary šwojeho šerbskeho šararja mēcz; pola naž je to hinač a hubjenšho, kaž je šo to tež tu w pošlednich čžišlach jažo pižako. Runje tole pak nam wobšwědcži, šo bě wobšadjenje šary pšhi zyrkwi „Našheje lubeje Knjenje“ s Němžom Sserbam nje-pšhčželne poštajenje katolškeho biskopa; na to pokasuje tež to, šo nje-bě ničžo Sserbam wo tym šnate do wošjewjenja, hačž runje bě wěž hižo dawno hotowa. My šrošumimy šrudženje a rošhorjenje a wuštopowanje katolškich Sserbow a jim pšhejemy, šo bychu dozpili, šhštož šebi pšheja, šo bychu w šwojim Božim domje še šwojim šararjom w macžernej rěcži šwoje Bože šlužby šwjecžicz mohli. Šdyž nochže zyrkwina wšhšnošč wobšrucžicz, šo šo tajke poštajenja pšhčžiwio Sserbam mērja, dyrbi wona do jich žadanjow šwolicž, doščž tu tola telko šerbskich katolškich duchownow je, šo móže tež tuta šara Sserba doščacz. A pola šerbskeho katolškeho mēšhniku pšaczki to šame, šhštož pola šerbskeho ewangelškeho duchowneho pšaczki, šo móže wón Němžam a Sserbam jenaf šlužicz. Tole wušprajicz nje-dyrbjało trjeba bycz. Tola pšhikladnyš pokasuja, šo je to trjeba! — Pšhi tutym budž tu jene wopaczne mējenje dla wobšadjenja ewangelškich šerbskich šarškich městnow wotpokajane: Wono njeje tak, šo našha zyrkwina wšhšnošč nje-šha štamnej wošadže — mēnjena je Šuška — šerbskeho šararja dacž; ně, šamna wošada, s kotrejež by dyrbjač šerbski šarar pšhšicž, je tež šerbska a trjeba tež šerbskeho šararja! A dalšhich tu njeje, šhiba šo byšhtaj šo taj šerbskaj duchownaj, kotraž nētkle w Němžach škutkujetaj, namoškwojač, šo do Sserbow wrócžicz a tu škutkowacz, hdyž tu tola šerbšy duchowni pobrachuja.

Wistowanje: Ša 12. po šwj. Tr. I. w B., ša 13. po šwj. Tr. (žnjowy šwjedž.), ša 14. po šwj. Tr. K. w Šr.

Šamokwity redaktor: šarar Wyrğacz w Nošaczizach.